

Riksdagen

Stenografiska uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2011/12:12

Fredagen den 18 november



Stenografiska
uppteckningar
2011/12:12

1 § Transport, telekommunikation och energi (energi)

Statsrådet Anna-Karin Hatt

**Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för transport,
telekommunikation och energi (energi) den 10 juni 2011**

Återrapport från informellt ministermöte den 19-20 september 2011

**Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
transport, telekommunikation och energi (energi) den 24 november
2011**

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Jag förklarar sammanträdet öppnat.

Välkommen Anna-Karin Hatt med medarbetare! Det finns en A-punkt. Finns det några frågor om den? Om så inte är fallet lämnar vi den A-punkten. Vi har två återrapporter, en från den 10 juni och en från 19–20 september.

Anf. 2 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Herr ordförande! Det senaste ordinarie energiministermötet ägde rum den 10 juni. Huvudresultatet där var att man antog slutsatser när det gäller energieffektivitet som nu har utmynnat i ett lagförslag. Det kommer jag att återkomma till. Även frågan om investeringar i energinfrastruktur diskuterades.

Kommissionen informerade vid mötet om arbetet när det gäller stresstesterna i de europeiska kärnkraftsreaktorerna. Från svensk sida informerade vi om det inspel när det gäller hållbarhetskriterier för biomassa som har tagits fram.

Under det informella energiministermötet i Poznan den 19–20 september var fokus det kommande infrastrukturpaketet och meddelandet om EU:s externa energipolitik men också koordineringen av EU:s externa relationer och dess praktiska effekter. Även den framtida produktionskapaciteten efter olyckan i Fukushima och det tyska beslutet att avveckla kärnkraften diskuterades vid det mötet.

Ni har fått skriftliga rapporter från dessa möten, och jag kommer också att återkomma till ett par av de här punkterna lite längre fram under dagens genomgång.

Anf. 3 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Jag har en fråga om det som handlar om energiinfrastruktur, kopplat till infrastrukturinvesteringarna och de hinder som kan föreligga. Jag vill veta lite mer hur man resonerar kring det och vilka hinder man ser.

Anf. 4 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Vid den lunchdiskussion under själva ministermötet som min föregångare deltog i rapporterade man om olika hinder som föreligger för infrastrukturinvesteringar och också en uppskattning av det investeringsbehov som finns. Det finns en bedömning som säger att man skulle behöva göra investeringar om upp emot 140 miljarder euro i elsektorn och 70 miljarder euro i själva gassektorn.

Nu i oktober 2011 har vi fått ett lagförslag som ska främja de här investeringarna, och jag återkommer till själva det ärendet lite längre fram under nämndens sammanträde.

Anf. 5 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Minister Hatt var ju inte med på mötet, så jag förstår att det kanske inte är så enkelt, men kanske någon av medarbetare var med? Att det finns hinder är ganska lätt att förstå, men det jag är intresserad av är vilken typ av hinder som var uppe till diskussion. I själva verktygslådan måste det ha funnits ett resonemang om vad det i grunden kunde vara för hinder.

Anf. 6 Departementssekreterare ANNA KARIN CEDERBLAD:

En av de frågor som diskuterades var till exempel hur man ska kunna använda sig av så kallad kostnadsallokering vid gränsöverskridande projekt. Det handlar om sådana projekt där, när de överskrider en gräns, nyttan ibland tillfaller ett annat land än det land som måste betala för själva investeringen. I sådana fall kan man komma överens om hur man ska fördela dessa kostnader och nyttorna.

Det är ett exempel på en sådan åtgärd som diskuterades för att få fart på finansieringen av sådan här infrastruktur.

Anf. 7 ORDFÖRANDEN:

Då lägger vi återslag till handlingarna och går över till dagens punkter. Vi börjar med punkt 3 om direktiv om energieffektivitet. Här finns till att börja med några informationspunkter.

Anf. 8 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Det här är den första substantiella punkten på dagordningen, och den gäller energieffektiviseringsdirektivet, där det polska ordförandeskapet kommer att lämna en lägesrapport.

Polen har arbetat intensivt med det här förslaget ända sedan starten av sitt ordförandeskap, och det danska ordförandeskapet som tar vid efter årsskiftet har sagt att de kommer att prioritera den här frågan väldigt högt. De siktar på att försöka nå en överenskommelse med Europaparlamentet redan före sommaren nästa år.

Många av de frågor som beskrivs i lägesrapporten var uppe under regeringens överläggning med näringsutskottet i mitten av oktober när jag

var där och träffade ledamöterna. Det gäller till exempel målen för energieffektivisering, den offentliga sektorns roll, kvotpliktssystem och främjande av kraftvärme. Det är viktiga frågor som nu kommer att diskuteras mer i detalj under de fortsatta förhandlingarna.

Regeringen kommer att välkomna ordförandeskapets lägesrapport men har inte för avsikt att göra något inlägg i frågan.

Anf. 9 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Den här frågan återkommer ju. Det är som sagt var en lägesrapport, och regeringen har inte för avsikt att säga någonting på mötet, men trots detta vill vi ändå markera att vi vidhåller vår tidigare avvikande mening.

Anf. 10 ORDFÖRANDEN:

Ja, men vi tar inte upp den här.

Vi tackar för informationen under punkt 3 och går vidare till nästa informationspunkt, punkt 4 om förordning om säkerheten när det gäller offshoreverksamhet. Där ska jag säga att frågan här i huset hamnar i försvarsutskottet.

Anf. 11 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

EU-kommissionen presenterade i oktober förra året ett meddelande där man mot bakgrund av olyckan med oljeplattformen Deep Water Horizon i Mexikanska golfen identifierade ett antal åtgärdsområden där det kan finnas behov av att revidera eller presentera ny lagstiftning för att förbättra säkerheten och miljöskyddet när det gäller olje- och gasutvinning till havs.

Den olyckan fick som vi alla vet väldigt allvarliga konsekvenser. Förutom att flera medlemmar i besättningen förolyckades i en explosion ombord på själva plattformen orsakade den massiva läckan på havsbotten stora både ekologiska, sociala och ekonomiska skador. Vid TTE-rådet i december förra året uppmanades kommissionen att lägga fram konkreta initiativ och rättsliga förslag gällande bland annat förebyggande av olyckor, hantering av katastrofer och ansvarsskyldighet.

Kommissionen kommer på rådsmötet att presentera det förslag till förordning som man har tagit fram.

Anf. 12 JENS HOLM (V):

Jag skulle gärna vilja veta lite mer om den svenska regeringens position i den här frågan. Vi har fått utskickat material, men jag tycker inte att det står så mycket i det. Vill man till exempel öka kraven vad gäller ansvar för dem som utvinner olja? Det står tydligt i meddelandet från kommissionen att det här med liability inte är klart, och det täcks inte riktigt av de direktiv och förordningar som finns i dag.

Vi får väl hoppas att det aldrig mer blir någon katastrof, men om det blir det, vem ligger egentligen ansvaret på? Vem står för kostnaden? Det borde vara helt självklart att det är oljeindustrin som ska ta det fulla ansvaret och den fulla kostnaden för det.

Jag skulle gärna vilja att ministern utvecklar den svenska positionen lite.

Anf. 13 ORDFÖRANDEN:

Det får ministern gärna göra, men det är ju inte fråga om att avkräva regeringen någon position, eftersom det är en informationspunkt.

Anna-Karin Hatt får svara så bra hon kan.

Anf. 14 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Det är viktigt att börja med att understryka att det vi har redovisat för nämnden är en preliminär svensk ståndpunkt. Vi kommer nu att få en redovisning av vad förslaget innebär, vi analyserar det som bäst i Regeringskansliet och det är just därför som ståndpunkten är preliminär. Flera av de frågor Jens Holm nämner är ju sådana som ingår i den bedömning som vi nu gör, och vi kommer att återkomma längre fram och beskriva vad som är regeringens förslag till en definitiv svensk ståndpunkt.

Anf. 15 ORDFÖRANDEN:

Då lägger vi den punkten till handlingarna och tackar för informationen.

Vi går till punkt 5. Det är en informations- och diskussionspunkt om riktlinjer för transeuropeiska energiinfrastrukturer.

Anf. 16 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Det här är mötets enda diskussionspunkt, och den kommer att handla om det nyligen presenterade förslaget till infrastrukturförordning. Som ni säkert minns diskuterades infrastrukturfrågan i våras när TTE-rådet antog slutsatser om det meddelande om infrastrukturprioriteringar som kommissionen hade presenterat. Det lagförslag som nu har presenterats är utkomsten av de slutsatserna.

Förslaget syftar till att underlätta för att så kallade projekt av europeiskt intresse ska kunna genomföras. De ska ligga i tolv utpekade korridorer – fyra för el, fyra för gas, en för olja och så ska dessutom projekt inom tre horisontella områden kunna blir sådana projekt av europeiskt intresse, nämligen smarta nät, så kallade motorvägar för el men också gränsöverskridande nät för koldioxidtransport. Sverige berörs bland annat genom att integrering av vindkraft från Nordsjön pekas ut som en sådan korridor.

En ny planeringsmetod för att identifiera den här typen av projekt föreslås, och projekt ska sedan kunna åtnjuta vissa fördelar. Det första är att man ska kunna få tillgång till snabbare tillståndsprocesser. Det andra är att så kallade kostnads- och nyttoberäkningar ska utföras för de utvalda projekten, vilket ska hjälpa till att identifiera fördelningen av sådana kostnader och nyttor vid gränsöverskridande projekt som tidigare nämndes. Slutligen ska några projekt som inte uppvisar kommersiell lönsamhet kunna få EU-finansiering genom en separat fond.

Mot bakgrund av de diskussioner som fördes i våras vid förhandlingarna av infrastrukturmeddelandet hade regeringen förväntat sig ett förslag som i större utsträckning än det förslag vi nu har på bordet skulle ha gått i riktning mot central planering och finansiering av infrastruktur. Det har dock visat sig att de invändningar som Sverige har framfört och gett uttryck för under resans också har fått gehör, och förslaget innehåller inte den centrala planering som vi befarade.

Regeringen välkomnar att förslaget tydligt tar sikte på integrering av förnybar energi och smarta nät och inte bara fokuserar på försörjnings-trygghet.

Regeringen anser att ambitionen att snabba upp tillståndprocesserna är god, eftersom utdragna tillståndprocesser är ett betydande hinder för utveckling av sådan här infrastruktur.

Som ni säkert känner till var regeringen under förhandlingen av infrastrukturmeddelandet mycket frågande till EU-finansiering av infrastruktur som denna. I de fortsatta förhandlingarna kommer vi att driva att det ska ställas upp kriterier för EU-finansiering som minimerar riskerna för marknadsstörning, inlåsnings- i fossil energiförsörjning och överinvesteringar.

Det här är regeringens övergripande synpunkter på kommissionens förslag som är aktuella i det här skedet, men jag kommer med all sannolikhet att få anledning att återkomma till frågan, eftersom förhandlingar om förordningen förväntas pågå under nästa år.

Anf. 17 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Vi har ju en avvikande mening i den här frågan, och den vidhåller vi. Jag vill ändå peka på några saker.

Ministern säger att en av de invändningar som Sverige hade – och det låter positivt – var den oro vi kände för om EU ska lägga sig i tillståndprocessen i varje land. Vi uppfattade vid det tillfället att vi var relativt överens i Sverige om att det är viktigt med den demokratiska aspekten kopplad till tillståndsgivning. Utifrån det som finns på bordet i dag känns det som att regeringen vad gäller tillståndsprövningen har lämnat den ståndpunkten och nu håller med om vad EU säger. Det vore bra om ministern kunde utveckla vad som är ståndpunkten i frågan om tillståndsprövningen.

Sedan var det frågan om marknad, marknadsstörning och att bygga motorvägar – energi- eller elmotorvägar. Det finns en tilltro till att marknaden ska klara ut frågan fullt ut. Är det så vi ska uppfatta regeringens ståndpunkt? Vi är kanske inte helt övertygade om att marknaden klarar det till hundra procent. Jag vill få det klargjort.

I övrigt har vi vår avvikande mening.

Anf. 18 MARIE GRANLUND (S):

Jag vill, precis som Carina Adolfsson Elgestam, välkomna att regeringen har haft inflytande över frågan om central planering.

Jag har mer av kunskapsfrågor. Det är självklart bra att vi pratar mer om förnybar energi och vindkraft. Var går mer specifikt den korridor ministern nämnde? Har regeringen tittat på hur elpriset kommer att påverkas i Sverige med en ökad europeisk integration?

Anf. 19 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Jag börjar med Carina Adolfsson Elgestams frågor. Regeringens övergripande synpunkt är att ambitionen att förenkla och snabba på tillståndprocesserna är bra. Vi har exempel i Sverige på tillståndsärenden i energiinfrastrukturprojekt som har tagit upp till tio år.

Det vi betonar från regeringens sida i den aktuella frågan är att bestämmelserna måste respektera subsidiaritetsprincipen och måste ta hän-

syn till den nationella autonomin när det gäller tillståndprocesser för ny energiinfrastruktur. Det förändrade regelverket för tillståndsgivningen som vi nu diskuterar kommer enbart att omfatta de projekt som kvalificerar sig som projekt av gemensamt intresse. Det är de som berörs av förslaget.

För att kvalificera sig till ett sådant projekt krävs att åtminstone två medlemsstater berörs av själva projektet. Det är i dagsläget svårt att bedöma hur många svenska projekt som blir berörda, men sannolikt kommer det att bli få – åtminstone på kort sikt. Vi analyserar för närvarande delar i förslaget när det gäller tillståndsgivningen som inte är tillräckligt tydligt beskrivna och kommer att återkomma i de delarna.

När det gäller Carina Adolfsson Elgestams andra fråga om marknaden ska klara av att bygga detta fullt ut har regeringen haft – och har – den övergripande ståndpunkten att det inte kan vara rimligt att svenska skattebetalare i stor utsträckning ska finansiera utbyggnad av energiinfrastruktur i andra länder i Europa. Det är i huvudsak en fråga som behöver skötas av marknadens aktörer i fungerande konkurrens och i respektive medlemsländer.

När det ändå ser ut att bli en ordning där begränsade EU-medel ska gå till investeringar i energiinfrastruktur är vi från regeringens sida måna om, och kommer att driva hårt i de fortsatta förhandlingarna, ett starkt hållbarhetsfokus så att vi inte med EU-medel investerar fast Europa i ett stort olje- och gasberoende och i fossil energi.

När det gäller Marie Granlunds fråga om exakt var korridoren går får jag be någon av mina tjänstemän att komplettera i den delen.

Sedan var det frågan om elpriset. Om den inre marknaden på området ska fungera är det angeläget att vi faktiskt får ökade investeringar i energiinfrastruktur. Det är långsiktigt bra att vi kan hjälpas åt att se till att säkra försörjningstryggheten i Europa. Vi har precis haft två vintrar i Sverige där vi tydligt upplevt detta. Dålig tillgång på vatten i vattenmagasinen och dålig driftsäkerhet i den svenska kärnkraften har lett till att vi under toppar har behövt importera el till Sverige för att klara behoven hos svenska konsumenter och svensk industri och därmed klara jobben och välfärden. Det här gör att vi har ett behov av ett tätt och nära samarbete i Norden och i Europa för att gemensamt se till att vi har en bra försörjningstrygghet och bra energiförsörjning i hela området.

Anf. 20 Kanslirådet FREDRIK VON MALMBORG:

I kommissionens förslag framgår att North Sea Offshore Grid innebär Nordsjön, Irländska sjön, Engelska kanalen och Baltic Sea. Berörda medlemsländer är Belgien, Danmark, Frankrike, Tyskland, Irland, Luxemburg, Holland, Sverige och Storbritannien.

Anf. 21 JENS HOLM (V):

Jag vill också hänvisa till den avvikande mening som vi tidigare har lämnat.

Det mesta har redan sagts, men jag vill veta mer om just finansieringen av vissa projekt. Fyra av korridorerna ska vara gas och en korridor ska röra olja. Om EU ska gå in och finansiera utbyggnad av gas- och oljekorridorer känns det som att det är helt i strid med vad vi åtog oss i Nagoya i fjol att fasa ut alla miljöskadliga subventioner.

Har regeringen gjort en bedömning av om det kommer att gå in pengar till dessa projekt? Det kommer det att göra eftersom de är prioriterade. Har ni gjort någon bedömning av hur mycket EU-medel som ska läggas på detta?

Jag vill ta upp en fråga som togs upp tidigare om att försnabba tillståndsprocesser som alla tycker är bra, men man måste vara försiktig – det finns skäl till varför miljöbalken och andra lagar finns – så att man inte kastar ut det som redan finns på plats för att skydda biologisk mångfald och miljö.

Anf. 22 ULF HOLM (MP):

Herr ordförande! Tack, statsrådet, för informationen!

Vi följer upp den gemensamma avvikande mening vi har haft tidigare.

Det var ett tag sedan frågan behandlades i EU-nämnden. Det har hänt en hel del, men det tycks inte ha hänt så mycket i den del som vi har kritiserat, nämligen att förslaget är fossil- och kärnkraftstungt. Det blickar lite framåt för att nå klimatmålen 2020 och sedan fram till 2050. Tyvärr verkar det som att man bygger fast korridorerna i fossilkorridorer genom EU. Det är inte precis den utveckling vi vill se. Även om EU i dag är beroende av kärnkraft och olja är det inte det vi ska blicka in i framtiden med. Då är det oklokt att göra stora investeringar och underlätta med argumentet energisäkerhet. Vi måste blicka in i frågan om vad som kommer härnäst. Där tycks inte så mycket ha hänt i förslaget som man skulle önska.

Vi vidhåller vår avvikande mening.

Anf. 23 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Jag börjar med Jens Holms fråga. Det är för tidigt att nu göra en bedömning av vilka projekt som kan komma att omfattas. Vi kan se vilken typ av projekt som är tänkta. Där har jag redogjort för att vi från svensk sida och från regeringens sida kommer att vara måna om att hårt driva frågan om hållbarhet i de fortsatta förhandlingarna – just för att se till att det inte går stora europeiska resurser till att låsa oss fast i ett storskaligt fossilt beroende.

Det är viktigt att poängtera att EU inte har kompetens att bestämma medlemsstaternas energimix. Det är något som vi från svensk sida brukar vara tacksamma över. På samma sätt får vi respektera att andra gör sina val av energimix.

Om vi ser var andra länder i Europa befinner sig, i vilka energikällor de sitter fast, kan vi förstå att det finns en diskussion, som inte berör oss så starkt, om att öka försörjningstryggheten. Man ser ett behov av att diversifiera sin energiförsörjning och att komma bort från beroende av energikällor från vissa tredjeländer.

För regeringen är det viktigt att vi inte investerar oss fast i en infrastruktur som gör oss långsiktigt beroende av fossil energi utan snarare ser till att satsa på att investera i infrastruktur för integrerad förnybar energi. Det är den linje som vi kommer att driva.

När det gäller tillståndsprocesserna delar jag Jens Holms synpunkt att det är klart att vi ska ha en hög miljöhänsyn. Vi har lagstiftningar och regler på det området som vi absolut ska följa. Det förtar inte att vi hela

tiden måste arbeta med att i den avvägningen se till att tillståndsprocesserna inte drar ut så mycket på tiden att de faktiskt kullkastar angelägna investeringar, till exempel i förnybar energi.

Jag har berört en del av Ulf Holms synpunkter i svaret till Jens Holm. Ulf Holm säger att kärnkraften i förslaget stöttas. Jag vill poängtera att det inte är så. Kärnkraften omfattas inte av det. Det föreslås inte några subsidier till ytterligare kärnkraft i Europa. Det som finns med är korridorerna för olja och gas, och jag har beskrivit regeringens hållning i den frågan.

Anf. 24 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Herr ordförande! Tack, statsrådet!

Vi kan förstå att olika länder har behov av att rusta upp sin infrastruktur. Det gäller även gasleveranser. Samtidigt kan jag tycka att man gasar på lite väl mycket med tanke på det ekonomiska läget i Europa just nu. Det finns en stor risk att det är konsumenterna som i slutändan kommer att få betala ett högt pris. Det sker i ett läge där många redan i flera länder gör uppror på grund av de inhemska förhållandena. Det ser lite vanskligt ut att gå så fort fram.

Såvida regeringen inte kan visa att svenska företag tjänar mer på gas och olja i elkorridorerna än vad skattebetalarna betalar i EU-avgift kommer vi inte att stödja finansieringen av projekten.

Vi kan förstå att man vill detta, och vi har i grunden inte något emot investeringarna. Däremot är skillnaden att regeringen anser att EU kan betala, och vi anser att EU inte ska betala alls. Det är vår avvikande mening.

Anf. 25 ORDFÖRANDE:

Jag repeterar: Jag uppfattar det som att ni menar att EU inte ska vara med och finansiera dessa projekt över huvud taget.

Anf. 26 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Ja, precis.

Anf. 27 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Ministern sade att svenska skattebetalare inte ska vara med och finansiera energiinvesteringar i andra medlemsländer. Det kan vi vara relativt överens om. Det är synd att det inte gäller städning och sådant.

Projekten är tolv till antalet. Jag blir lite förvånad när ministern säger att hon inte riktigt vet hur många som berör Sverige. I det underlag vi fick del av till näringsutskottets sammanträde – tyvärr har jag inte fått med mig materialet till nämnden – har jag uppfattat att det är tre projekt som berör Sverige. Är det dessa tre projekt bland de tolv som gäller eller inte, med tanke på kommissionens förslag? Just nu skapas en form av osäkerhet.

Anf. 28 ULF HOLM (MP):

Herr ordförande! Det är helt riktigt att energipolitiken styrs av medlemsländerna. Detta är ett utmärkt smart sätt att komma runt beslutet att EU inte har beslutandekompetensen inom energiområdet. Därför bygger

man ut oljekorridorerna och elnäten. Då styrs ländernas möjligheter att använda olika energislag. Det är det som är olyckligt. Men det är helt riktigt att EU inte bestämmer energikompetensen. Men jag menar alltså att EU har kommit på ett smart sätt att gå runt detta genom det här beslutet.

Det innebär också att man utnyttjar kärnkraften. Även om inte kärnkraften direkt är med i detta innebär det att de länder som har mycket utbyggd kärnkraft kan behålla detta därför att man har byggt upp elnät och andra saker på ett mycket smartare sätt, vilket gör att man kan fortsätta med detta. Tack och lov kanske Tysklands beslut nu ändrar betoningen på detta framöver, och det hoppas jag verkligen eftersom det skulle vara väldigt positivt.

Jag tycker inte att jag har fått något riktigt bra svar på hur strategin ser ut längre fram, 2020–2050, för de förnybara energikällorna. Det här förslaget är väldigt fossiltungt, och ministern tycks indirekt hålla med om det. Då måste man faktiskt se till att ändra på detta.

Den slutliga frågan, herr ordförande, är ju: Vad anser de andra EU-länderna? Får Sverige någon framgång i sina synpunkter när det gäller att blicka framåt 2020–2050 på de förnybara energislagen, eller finns det ett motstånd mot detta?

Anf. 29 ORDFÖRANDEN:

Ju mer man lägger ned kärnkraften, desto mer fossilt blir det.

Anf. 30 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Nu missade jag ordförandens kommentar, men jag misstänker att det var något muntert.

Jag kan börja med Margareta Sandstedts synpunkter. Ända sedan infrastrukturmeddelandet presenterades och diskuterades i våras var Sveriges ingång i de diskussionerna att vara väldigt kritisk till att använda EU-medel till energiinfrastruktur. Nu är det ibland så i den här typen av samarbeten – det är EU-nämnden väl medveten om – att man får konstatera att även om Sverige kanske helst hade sett att det inte gick en enda EU-krona till det här området kommer det ändå att bli så. Då handlar det om att påverka så att det blir så bra som möjligt. Det är den situationen vi befinner oss i.

Men det förtar inte att Sverige även fortsättningsvis kommer att vara mycket drivande i att se till att det blir strikta kriterier för vilken typ av projekt som ska kunna omfattas och vilken inriktning de ska kunna ha, där vi kommer att lyfta fram en stark hållbarhet, så att det inte bara går till att öka vårt beroende av fossila energislag.

När det sedan gäller Carina Adolfsson Elgestams kompletterande fråga tror jag att hon möjligen missförstod mig. Det jag sade var att det är för tidigt att säga exakt vilka enskilda projekt som kommer att omfattas. Däremot är det ganska tydligt på vilket sätt Sverige kommer att beröras av förslaget.

För det första är det, som jag nämnde inledningsvis, tillförseln av förnybar energi och integrerad havsbaserad vindkraft från Nordsjön, som kommer att beröra Sverige. Vi omfattas också genom att Bemip, Baltic Energy Market Interconnection Plan, för el och gas omfattas av detta förslag. Vi kommer också att omfattas av de tre horisontella områdena

och i synnerhet när det gäller smarta nät men möjligen även projekt när det gäller elmotorvägar. Även om inte några projekt fysiskt kommer att lokaliseras till Sverige kan utvecklingen av smarta nät och elmotorvägar ge fina exportmöjligheter och affärsmöjligheter för svenska företag. Men i vilken omfattning som konkreta svenska projekt kan komma att kvalificeras är för tidigt att bedöma, precis som det är för tidigt att bedöma vilka konkreta projekt i andra länder som kan komma att omfattas.

När det gäller Ulf Holms fråga noterade jag hans synpunkt att man går runt genom att lägga fram ett sådant här förslag. När det gäller strategin för den långsiktiga inriktningen är, som jag sade, en av de viktiga ståndpunkter som regeringen kommer att ha i de fortsatta förhandlingarna att lyfta hållbarheten. Det gör vi inte bara på det här området. Det är inte någon hemlighet. Vi vet ju hur diskussionen i Europa just nu ser ut. På det här området handlar det mycket om försörjningstrygghet. På andra områden handlar det mycket om finanskrishantering och skuldhantering.

Det är klart att det finns behov av en stark svensk röst som lyfter upp och påminner om de målsättningar som vi har antagit i Europa med sikte på 2020, 2030 och 2050, omställningen till ett hållbart samhälle, klimatmålen och så vidare. Vi kan också se till att de förslag som vi arbetar med och får på plats på olika områden bidrar till att nå de mål som vi har satt upp på de här områdena.

Anf. 31 JENS HOLM (V):

Det är bra att regeringen lyfter fram hållbarheten. Om man jämför med andra europeiska länder är Sverige säkert ett av de länder som driver det mest, även om ni inte driver det lika hårt och bra som vi rödgröna skulle vilja.

Det gäller en fråga som jag nämnde tidigare. Även om man driver hållbar eller förnybar energi på den ena sidan finns ju förslaget om korridorer med ny infrastruktur för naturgas och olja. Ska det gå EU-pengar till det är ju det subventioner till miljöskadlig verksamhet. Det tycker jag är ganska uppenbart. Och alla EU-länder har förbundit sig att fasa ut just de här subventionerna. Det gjorde vi i Nagoya, och man har också gjort det gemensamt på EU-nivå.

Jag tycker att Sverige verkligen borde lyfta upp den här frågan om subvention av miljöskadlig verksamhet och säga att det faktiskt inte är okej att det går gemensamma medel till fossila energikällor. Ni borde komplettera det här perspektivet om förnybar energi med det. Jag undrar om ministern är beredd att ta strid mot just de här subventionerna.

Anf. 32 HANS ROTHENBERG (M):

Jag skulle bara vilja anmäla att den hållning som regeringen här ger uttryck för, att det är marknadens aktörer som ska ansvara för beslut om ny finansiering av infrastruktur, ställer vi oss bakom. Vi tycker att den är väldigt konsekvent, inte minst med tanke på den energiuppgörelse som har gjorts på hemmaplan tidigare.

Över huvud taget är den ståndpunkt som Sverige intar när det gäller att framhålla vikten av den europeiska infrastrukturen och att den ska bidra till att uppnå EU:s klimat- och energimål inom EU 2020-strategin också någonting som vi gärna står bakom.

Jag ville bara anmäla detta.

Anf. 33 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Det är känt, precis som statsrådet säger, att regeringen har varit väldigt kritisk till att det här ska gå ut över svenska skattebetalare, och jag tycker att det har varit välkommet.

Jag funderade först vad det är som har gjort att man har vikit sig i den här frågan. Om något land skulle behöva bygga ut kan man väl själv komma överens med andra länder om vilka man vill bygga ut med. Tidigare frågade Marie Granlund vad det här kommer att kosta svenska konsumenter, och jag tyckte inte att vi fick något svar på den frågan. Statsrådet hävdar att det är viktigt att den inre marknaden fungerar och så. Men klart är att svenska skattebetalare kommer att stå för väldigt mycket av de här investeringarna. Jag önskar att regeringen hade stått på sig mer. Det är min synpunkt.

Anf. 34 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

När det gäller Jens Holms kompletterande fråga kan man konstatera att vi inte kan blunda för att vi sitter i lite olika situationer i de europeiska länderna. Vi har i Sverige en situation där vi har gott om både förnybar energi, förnybar elproduktion och koldioxidsnål elproduktion. Oavsett vad man tycker om kärnkraften kan man åtminstone konstatera att den är koldioxidsnål.

Andra länder sitter fast i en annan energimix. Vissa medlemsstater sitter fast i ganska ensidiga beroenden och är måna om och menar att de behöver fler alternativa energitillförselvägar. De identifierade prioriteringarna för olja och gas i det här förslaget motiveras, av den typen av medlemsstater, av ökad försörjningstrygghet och behovet av att diversifiera sin energiförsörjning.

Jag har full förståelse för att en del andra medlemsländer sitter fast i en ganska kritisk situation, men jag anser själv och å regeringens vägnar att begränsade EU-medel gör större nytta om de i huvudsak går till investeringar i infrastruktur som framför allt leder till att vi på ett bättre sätt fasar in den förnybara energin och på det sättet diversifierar vår energiproduktion i Europa.

När det sedan gäller Hans Rothenbergs synpunkt noterar jag och välkomnar att han ställer sig bakom regeringens uppfattning.

Till Margareta Sandstedt kan jag bara säga att vi från regeringens sida inte har vikit ned oss. Det är fortsatt regeringens hållning att vi verkar för att EU-medel i så liten utsträckning som möjligt ska gå till den här typen av projekt. Vi kommer att driva väldigt hårt att det ska bli strikta, snäva kriterier för vilken typ av projekt som ska kunna omfattas. Vi kommer också att driva på för ett starkt hållbarhetsfokus så att de medel som går till den här typen av projekt från svenska skattebetalares pengar så väl som möjligt överensstämmer med de prioriteringar som vi gör från svensk sida.

Anf. 35 ORDFÖRANDEN:

Jag ska försöka sammanfatta. Om vi tittar på de avvikande meningarna har vi först ett upprepande av en avvikande mening från S, V och MP i näringsutskottet, och det handlar om bindande mål, att satsa på förnybara energislag och ett stort samhälleligt ansvar.

Sedan upprepar Jens Holm en tidigare avvikande mening från Västerpartiet som går emot ytterligare avreglering.

För det tredje är det en avvikande mening från Sverigedemokraterna som går ut på att Europeiska unionen över huvud taget inte ska finansiera den här typen av projekt.

Med hänsyn tagen till dessa tre avvikande meningar finner jag att det finns stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta förhandlingarna.

Punkt 7, Uppföljning av Europeiska rådet.

Anf. 36 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Herr ordförande! Den här punkten handlar om uppföljning av Europeiska rådet den 4 februari, så det är ett tag sedan. Ni kanske minns att man då antog slutsatser på energiområdet som skulle vägleda energiministrarnas arbete med den energistrategi för 2011–2020 och den infrastrukturplan som senare antogs av energirådet.

Bland annat slog Europeiska rådet fast nya mål för infrastrukturutbyggnad, för en bättre fungerande marknad och försörjningstrygghet men också att begränsad offentlig finansiering av energiinfrastruktur kan bli aktuell. De betonade också betydelsen av energieffektivisering och efterfrågade en bättre koordinering av externa energirelationer.

Energirådet har nu fått i uppdrag att ta fram en lägesrapport över hur Europeiska rådets slutsatser har omsatts i praktiken. Rapporten ska sedan redovisas vid Europeiska rådet i december. Ordförandeskapets utkast redovisar de initiativ som har tagits på ett korrekt sätt, och därför anser regeringen att lägesrapporten kan godkännas.

Anf. 37 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för den informationen.

Vi går till punkt 8, Den externa dimensionen i EU:s energipolitik. Det finns 8 a och 8 b, och vi tar dem var för sig.

Anf. 38 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Under den här punkten behandlas frågor som rör EU:s externa energipolitik. Först kommer vi att anta rådsslutsatser om den externa dimensionen av EU:s energipolitik.

Den externa dimensionen har uppmärksammats alltmer på senare tid. Vid Europeiska rådet den 4 februari i år framhöll man vikten av en mer enhetlig och konsekvent hantering av EU:s externa energipolitik. Just därför uppmanade Europeiska rådet kommissionen att ta fram ett meddelande på området med förslag till lämpliga åtgärder. Det presenterades den 7 september, och de rådsslutsatser som vi nu ska anta utgår från det innehållet. Den externa dimensionen är inriktad på åtgärder som ska bidra till en väl fungerande inre energimarknad och till att stärka EU:s försörjningstrygghet.

Sverige kan godkänna antagandet av rådsslutsatserna även om vi själva gärna hade sett andra formuleringar. Samtidigt är det viktigt att poängtera att det här är en kompromiss som ska godkännas av 27 medlemsstater. För det polska ordförandeskapet har frågan varit en huvudprioritering, och det märks i slutsatserna.

Några av de skrivningar som vi var tveksamma till inledningsvis har förbättrats, och det är förstås ett skäl till att vi säger att vi kan godkänna

antagandet av rådsslutsatserna. Det gäller bland annat besluten om EU-koordinering i internationella forum, där det numera framgår att det ska göras utifrån en bedömning från fall till fall i stället för på ett systematiskt sätt, som det tidigare har funnits diskussioner kring.

Sverige har i förhandlingarna också framhållit vikten av ökat samarbete kring marknadsintegration och regelharmonisering med närliggande länder, som vi anser är ett effektivt sätt att samarbeta för förbättrad hållbarhet, försörjningstrygghet och konkurrenskraft.

Vi har också under förhandlingarna argumenterat för att åtgärder för försörjningstrygghet inte bara ska handla om diversifiering av försörjningsvägar för olja och gas utan också måste omfatta satsningar på energieffektivisering och främjande av förnybar energi för en trygg energiförsörjning.

Sverige har också agerat för att det i slutsatserna inte ska göras för stora utfästelser kring infrastrukturutbyggnad.

Förslaget om att inrätta en mekanism för informationsutbyte har jag förstått att det har funnits vissa frågor kring. Men den skrivning som finns i rådsslutsatserna är acceptabel för Sverige. Innehållet innebär att kommissionen på en medlemsstats initiativ ska kunna bistå en medlemsstat om medlemsstaten så önskar. Det är i linje med den linje som regeringen driver.

När det däremot gäller förslaget till den så kallade mekanismen – som är ett annat ärende, som hanteras i annan ordning och inte är på bordet just nu – finns det skrivningar som är mer långtgående.

De nu aktuella rådsslutsatserna är på sådan nivå att de är möjliga för Sverige att ställa sig bakom och acceptera, eftersom makten ligger hos medlemsstaterna och det är på en medlemsstats initiativ som kommissionen kan komma in och bistå.

Rådsslutsatserna går inte heller längre än vad som överenskoms vid Europeiska rådet den 4 februari och det förslag som för närvarande håller på att förhandlas, som jag nämnde.

Anf. 39 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Ordförande! I sak kan vi hålla med regeringen om själva ståndpunkten. Men vi vill inte att EU-finansiering ska gå till den här typen av projekt, utifrån nyttan och kostnaden för svenska skattebetalare.

Det finns också en annan synpunkt. I energigemenskapen har man kanske glömt vikten av demokratisk utveckling. Det ser onekligen lite simpelt ut att ha fördjupade samarbeten med länder som Armenien, Jordanien och Ukraina, där det finns betydande brister.

Det blir en avvikande mening, herr ordförande.

Anf. 40 ORDFÖRANDEN:

Den avvikande meningen gäller alltså en upprepning av positionen om nej till EU-finansiering. Skulle den gälla också att man inte ska samarbeta med odemokratiska länder – är det så jag ska uppfatta det?

Anf. 41 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Det är mer en synpunkt. Grunden är att vi inte vill att detta ska gå ut över svenska skattebetalare.

Anf. 42 JENS HOLM (V):

Jag skulle vilja hänvisa till den avvikande mening som vi har haft tidigare i nämnden. Det borde vara mer fokus på förnybar energi och mindre fokus på regelharmonisering och marknadsintegration.

Sedan bara en kort fråga: Formuleringen att "EU ska bli mer strategiskt i de externa förbindelserna", vad betyder den egentligen enligt Anna-Karin Hatt?

Anf. 43 ULF HOLM (MP):

Herr ordförande! Jag följer också upp den avvikande mening som vi har haft tidigare och som i praktiken går ut på att vi vill ha mer fokus på förnybara energikällor etcetera.

Sedan vill jag fråga: Det som är understruket i underlaget, har det någon speciell betydelse?

Anf. 44 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

För att börja med Margareta Sandstedts fråga: Det är viktigt att understryka att det inte finns några utfästelser om finansiering av energiinfrastruktur i slutsatserna, även om jag hör vilken inställning Margareta Sandstedt har i den frågan.

När det gäller att ingå avtal med olika länder som Azerbajdzjan och Turkmenistan är regeringens inställning i demokratifrågor och i frågor om mänskliga rättigheter generellt sett att försöka påverka genom engagemang och dialog och inte genom isolering. Det finns ingen motsättning mellan en aktiv politik för mänskliga rättigheter och demokrati och ett EU-engagemang i detta avtal.

Jens Holm frågade vad som menas med ett mer strategiskt samarbete i det här sammanhanget. Det handlar om att EU i sina externa relationer måste bli bättre på att prioritera och att arbeta långsiktigt på att klargöra de mål och syften som finns för de externa förbindelserna. Många av de förbindelser som kommer att beröras av detta finns redan i dag. Men målen för samarbetena är kanske inte så tydliga i dagsläget.

Innehållet i varje enskilt samarbete ska anpassas bättre utifrån motparten. Man tydliggör också vilka instrument som ska finnas tillgängliga som stöd för olika typer av samarbeten.

Det är något av det som ligger bakom betydelsen av att se till att EU kan bli mer strategiskt i arbetet med sina externa relationer och vara tydligare med vilka mål och syften som olika typer av samarbeten har.

Sedan till frågan om det understrukna.

Anf. 45 Departementssekreterare PER-ANDERS WIDELL:

Det handlar om ändringar i den senaste versionen av rådsslutsatserna, framför allt av redaktionell karaktär.

Anf. 46 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

I fråga om att ha ett fördjupat samarbete med länder som Armenien och Ukraina har vi linjen att de länder som har problem inom de här områdena först konkret ska visa resultat, att man har uppnått demokratisk framgång, och att EU sedan kan erbjuda fördjupat samarbete. Det är den linje som vi tycker är bättre.

Anf. 47 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

I de delar där vi hade överläggningar i näringsutskottet i går som berör mekanismen är det, som jag uppfattar det, ett enigt näringsutskott som ställer sig bakom den svenska ståndpunkten.

I övriga delar, beträffande den avvikande mening som vi hade i februari månad: Vi har sedan dess gjort en resa i den frågan. I de delar där det eventuellt sammanfaller med den avvikande meningen står vi fast vid den, men just det vi överlade om i näringsutskottet i går ställer vi oss bakom.

Anf. 48 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Jag vet inte om det är så mycket att tillägga. Efter Margareta Sandstedts upprepning av sina argument kan jag bara konstatera att vi har olika syn på hur man bäst påverkar den här typen av länder.

När det gäller Carina Adolfsson Elgestams förtydligande av i vilka delar ni ställer er bakom regeringens linje välkomnar jag den.

Anf. 49 ORDFÖRANDEN:

Den här frågan kommer upp flera gånger i näringsutskottet. Då kan det finnas anledning att specificera mer där.

Jag uppfattar det så att vi har en avvikande mening från Sverigedemokraterna som egentligen är en upprepning av den avvikande mening som fanns under förra punkten, nämligen att EU-finansiering inte ska förekomma i det här sammanhanget.

Det är också, om jag förstod det rätt, en upprepning av Socialdemokraternas, Miljöpartiets och Vänsterpartiets tidigare avvikande mening, det som jag läste upp tidigare om bindande mål, mer förnybara energislag och stort samhällsligt ansvar.

Därmed finns det, på samma sätt som under förra punkten, stöd för regeringens position i den här frågan under punkt 8 a.

Då går vi vidare till punkt 8 b, en lista på internationella förbindelser på energiområdet. Det är en informationspunkt.

Anf. 50 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Herr ordförande! Jag tänkte inte gå in på detta så mycket utan bara konstatera att kommissionen och ordförandeskapet under den här punkten kommer att redogöra för läget i några av de viktigare relationer som EU har i sitt externa arbete.

Anf. 51 ORDFÖRANDEN:

Jag har bara frågan: Varför finns inte IAEA, Internationella atomenergiorganet, med? De måste väl komma in på något sätt?

Anf. 52 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Det finns något slags sorterande schema, kan man säga. Man hinner inte med alla samarbeten vid varje enskilt ministermöte. Vid detta ministermöte kommer vi att få en redogörelse för samarbetena i dessa sammanhang, och vid kommande ministermöten kommer det redogörelser för övriga samarbeten.

Anf. 53 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för informationen under punkt 8 b och går vidare till punkt 9, Övriga frågor. Finns det något att säga där?

Anf. 54 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Herr ordförande! Under punkten övrigt kommer vi att informeras i ett antal frågor. Om det inte finns några särskilda frågor kring det tänkte jag inte gå in i detalj på detta.

Anf. 55 JENS HOLM (V):

En kort fråga bara: Vet du vad punkt f, den italienska informationen, handlar om? Det verkar handla om olja på något vis, och då drar jag öronen åt mig.

Anf. 56 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Den punkten ska enligt den information som jag har handla om deras raffinaderiindustri. De vill ha möjlighet att stödja den.

Anf. 57 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för informationen under övriga frågor och tackar statsrådet med medarbetare för i dag och önskar en trevlig helg.

Innehållsförteckning

2011/12:12
18 november

1 § Transport, telekommunikation och energi (energi).....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	1
Anf. 3 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S).....	2
Anf. 4 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	2
Anf. 5 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S).....	2
Anf. 6 Departementssekreterare ANNA KARIN CEDERBLAD.....	2
Anf. 7 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 8 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	2
Anf. 9 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S).....	3
Anf. 10 ORDFÖRANDEN.....	3
Anf. 11 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	3
Anf. 12 JENS HOLM (V)	3
Anf. 13 ORDFÖRANDEN.....	4
Anf. 14 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	4
Anf. 15 ORDFÖRANDEN.....	4
Anf. 16 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	4
Anf. 17 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S).....	5
Anf. 18 MARIE GRANLUND (S).....	5
Anf. 19 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	5
Anf. 20 Kanslirådet FREDRIK VON MALMBORG.....	6
Anf. 21 JENS HOLM (V)	6
Anf. 22 ULF HOLM (MP)	7
Anf. 23 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	7
Anf. 24 MARGARETA SANDSTEDT (SD).....	8
Anf. 25 ORDFÖRANDEN.....	8
Anf. 26 MARGARETA SANDSTEDT (SD).....	8
Anf. 27 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S).....	8
Anf. 28 ULF HOLM (MP)	8
Anf. 29 ORDFÖRANDEN.....	9
Anf. 30 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	9
Anf. 31 JENS HOLM (V)	10
Anf. 32 HANS ROTHENBERG (M)	10
Anf. 33 MARGARETA SANDSTEDT (SD).....	11
Anf. 34 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	11
Anf. 35 ORDFÖRANDEN.....	11
Anf. 36 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	12
Anf. 37 ORDFÖRANDEN.....	12
Anf. 38 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	12
Anf. 39 MARGARETA SANDSTEDT (SD).....	13
Anf. 40 ORDFÖRANDEN.....	13
Anf. 41 MARGARETA SANDSTEDT (SD).....	13
Anf. 42 JENS HOLM (V)	14
Anf. 43 ULF HOLM (MP)	14
Anf. 44 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	14
Anf. 45 Departementssekreterare PER-ANDERS WIDELL.....	14
Anf. 46 MARGARETA SANDSTEDT (SD).....	14

2011/12:12
18 november

Anf. 47	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S).....	15
Anf. 48	Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	15
Anf. 49	ORDFÖRANDEN	15
Anf. 50	Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	15
Anf. 51	ORDFÖRANDEN	15
Anf. 52	Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	15
Anf. 53	ORDFÖRANDEN	16
Anf. 54	Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	16
Anf. 55	JENS HOLM (V)	16
Anf. 56	Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	16
Anf. 57	ORDFÖRANDEN	16